

Голові разової спеціалізованої вченої ради
Державного некомерційного
підприємства “Державний університет
“Київський авіаційний інститут”, доктору
наук з державного управління, професору,
професору кафедри публічного
управління та адміністрування
Факультету економіки та бізнес-
адміністрування
ЛЕЛЕЧЕНКО Анжелі Павлівні

ВІДГУК

офіційного опонента, доктора наук з державного управління, професора, завідувача кафедри публічного управління та регіоналістики Національного університету “Одеська політехніка” МИКОЛАЙЧУКА Миколи Миколайовича на дисертаційну роботу ПАРХОМЕНКО Людмили Миколаївни “Трансформація державного регулювання закупівель інжинірингових та консалтингових послуг у будівництві”, поданої на здобуття ступеня доктора філософії з галузі знань 28 “Публічне управління та адміністрування”, за спеціальністю 281 – “Публічне управління та адміністрування”

1. Актуальність теми дисертації, зв'язок з науковими програмами, темами. Дисертаційна робота Пархоменко Л.М. присвячена актуальній проблемі вдосконалення державного регулювання закупівель у сфері будівництва, зокрема інжинірингових та консалтингових послуг. Питання ефективності публічних закупівель набуває особливого значення у сучасних умовах, а особливо під час воєнного стану в Україні, адже саме від прозорості, економічності й обґрунтованості таких процедур залежить якість будівельних проєктів, оптимальне використання бюджетних коштів та рівень інвестиційної привабливості даної галузі.

Обрана Пархоменко Людмилою Миколаївною тема дисертаційного дослідження відповідає пріоритетним напрямам розвитку науки та практики державного управління й економіки України. Дослідження узгоджується з ключовими нормативно-правовими актами, які визначають довгострокові цілі та пріоритети розвитку країни, що спрямовані на реформування системи публічних закупівель; завданнями підвищення ефективності використання бюджетних коштів у сфері будівництва; потребою імплементації європейських стандартів та гармонізації нормативно-правової бази із вимогами ЄС; розвитком конкурентного середовища у сфері інжинірингових і консалтингових послуг; сучасними тенденціями цифровізації та прозорості процедур закупівель. Таким чином, тематика дисертації є своєчасною, актуальною та значущою, як з наукової, так і з практичної точки зору.

Метою дослідження є обґрунтування теоретичних і методичних засад

трансформації механізмів державного регулювання закупівель інжинірингових та консалтингових послуг у будівництві. Авторкою визначено й успішно реалізовано комплекс завдань, що включають: аналіз сучасного стану та проблеми регулювання публічних закупівель інжинірингових та консалтингових послуг у будівництві; дослідження становлення та особливості розвитку системи публічних закупівель в Україні; розроблення моделі державного регулювання закупівель інжинірингових та консалтингових послуг із урахуванням міжнародного досвіду, національної специфіки та сучасних управлінських підходів; формування практичних рекомендацій для удосконалення механізмів державного регулювання закупівель інжинірингових та консалтингових послуг у сфері будівництва.

2. Ступінь обґрунтованості наукових положень, висновків і рекомендацій, сформульованих у дисертації, їх вірогідність. Наукові положення, висновки та рекомендації, сформульовані у дисертації Пархоменко Л.М., є загалом логічно обґрунтованими. Вони ґрунтуються на комплексному використанні сучасного наукового інструментарію, поєднанні методів аналізу, синтезу, порівняння, узагальнення, системного та структурно-функціонального підходів. У роботі простежується належний рівень аналізу вітчизняних та зарубіжних наукових джерел, а також враховано практичний досвід функціонування системи публічних закупівель у будівництві, як на національному рівні, так і на міжнародному рівні.

Достовірність результатів підтверджується використанням офіційних статистичних матеріалів та нормативно-правових актів; використанням порівняльного аналізу досвіду ЄС та міжнародних організацій; застосуванням апробованих методичних підходів для оцінки ефективності державного регулювання.

У цілому ступінь обґрунтованості наукових положень, висновків і рекомендацій, поданих у дисертації, можна визнати достатнім, а отримані результати – вірогідними та такими, що заслуговують на використання у подальшій науковій та прикладній діяльності під час закупівель інжинірингових та консалтингових послуг у будівництві.

Рекомендації, наведені у дисертації, мають чіткий практичний характер і підкріплені конкретними механізмами їх реалізації. Така обґрунтованість підтверджується не лише прозорою методологією дослідження, а й врахуванням міжнародного досвіду публічних закупівель, що забезпечує високий рівень аналітики отриманих результатів. Це свідчить про наукову самостійність автора, здатність до критичного аналізу існуючих підходів та пропозиції обґрунтованих альтернатив на основі сучасного наукового інструментарію.

3. Достовірність та наукова новизна одержаних результатів, повнота їх викладу в опублікованих працях. Результати, отримані в дисертаційному дослідженні Пархоменко Людмили Миколаївни мають високий рівень достовірності за рахунок чіткого методологічного підґрунтя, репрезентативної бази джерел, узгодженості теоретичних положень із практичними аспектами державного регулювання публічних закупівель. Дисертант продемонструвала виважене використання наукового апарату, об'єднавши інструменти якісного та кількісного аналізу, що дало змогу не лише описати, а й пояснити складні соціально-економічні та управлінські явища, пов'язані з трансформацією державного регулювання публічних закупівель інжинірингових та консалтингових послуг у будівництві.

Наукова новизна дослідження полягає у теоретичному обґрунтуванні процесу трансформації державного регулювання закупівель інжинірингових та консалтингових послуг у будівництві та розробці практичних рекомендацій щодо визначення пріоритетних напрямів їх розвитку з урахуванням європейських стандартів, міжнародного досвіду та потреб післявоєнного відновлення об'єктів будівництва в Україні. Зокрема, заслуговують на увагу наступні положення наукової новизни:

- запропоновано комплексний механізм державного регулювання закупівель інжинірингових та консалтингових послуг у сфері будівництва, що базується на структурно-функціональному алгоритмі організації відповідних процедур та охоплює повний цикл закупівельної діяльності – від стратегічного планування до постконтрактного моніторингу, систематизує ключові етапи, направлені на формування потреб на основі техніко-економічного обґрунтування, аналізу ринку, підготовки тендерної документації з урахуванням специфіки нематеріальних послуг, застосування цифрових інструментів оцінювання та перевірки доброчесності учасників, прозорого адміністрування процедур із залученням незалежних експертів, а також постконтрактного супроводу;

- зроблено акцент на інтеграції аналітичного, управлінського, цифрового, нормативно-правового, інституційного та комунікаційного блоків до єдиної скоординованої системи, що забезпечує збалансованість між гнучкістю процедур та контролем за ефективністю використання публічних коштів, зниженню корупційних ризиків, підвищенню якості послуг та забезпеченню сталого розвитку будівельної галузі;

- розроблено концептуальну багаторівневу модель державного регулювання закупівель інжинірингових та консалтингових послуг, яка охоплює всі рівні управління (державний, регіональний та місцевий), яка базується на принципах законності, прозорості, конкурентності та підзвітності, що реалізується через електронну систему Prozorro, нормативно-правові акти, контрольні та інформаційні механізми, а також передбачає подальшу гармонізацію з законодавчими актами ЄС та адаптацію досвіду країн ЄС, впровадження міжнародно-визнаних форм будівельних контрактів і підходів до надання інжинірингових та консалтингових послуг у будівництві, зокрема міжнародної організації FIDIC та провідних світових практик із управління проєктами та контрактами до національного контексту, яка орієнтована на потреби всіх стейкхолдерів з метою забезпечення підвищення якості реалізації проєктів, зниження корупційних ризиків та сталого розвитку будівельної галузі.

4. Повнота викладу основних положень дисертації в опублікованих працях. Аналіз оприлюднених наукових публікацій Пархоменко Людмили Миколаївни дозволяє стверджувати, що основні положення, результати, висновки та прикладні рекомендації дисертації здобули повноцінне висвітлення в її науковому доробку. Загалом опубліковано 11 праць за темою дисертації, серед яких – статті у фахових наукових виданнях України, а також тези наукових конференцій. Такий обсяг і характер публікацій повністю відповідає критеріям, встановленим чинними нормативними вимогами до оформлення результатів дисертаційного дослідження на здобуття ступеня доктора філософії.

У публікаціях відображено як загальні теоретико-методологічні

напрацювання автора, так і прикладні результати, що мають практичне значення для вдосконалення державної політики закупівель інжинірингових та консалтингових послуг у будівництві. Дисертант послідовно виклав концептуальні підходи до класифікації інструментів державного регулювання та співпраці органів публічної влади з учасниками ринку, шляхом їх доповнення інструментами планування закупівель, моніторингу та аудиту, електронної демократії (зокрема Prozorro та відкриті дані), професійної підготовки замовників та виконавців, також механізмами контролю доброчесності учасників ринку; уточнено та систематизовано підходи до цифровізації процесів закупівель даного виду послуг через впровадження блокчейн-технологій, інтелектуального аналізу даних та автоматизації управлінських процедур, розширено перелік традиційних економічних, правових та організаційних факторів, доповнивши їх технологічними, інституційними та соціально-кадровими, що впливає на ефективність закупівель, забезпечує комплексну оцінку стану та перспектив розвитку ринку інтелектуальних послуг у будівництві. Висвітлені матеріали логічно корелюють із основними частинами дисертації, що дозволяє вважати їх цілісним відображенням суті дослідження.

5. Практичне значення одержаних результатів дослідження. Практична спрямованість дисертаційної роботи Пархоменко Людмили Миколаївни є однією з її найбільш виразних і вагомих характеристик. У роботі запропоновано низку прикладних рішень, які можуть бути впроваджені як на рівні стратегічного планування в державній політиці, так і в процесах поточної адміністративної діяльності органів публічного управління у сфері закупівель. Представлені автором концепції та моделі мають потенціал бути використаними під час формування нормативно-правової бази, удосконалення механізмів державного регулювання у сфері закупівель інжинірингових і консалтингових послуг, спрямованих на підвищення прозорості, конкурентності та ефективності використання бюджетних ресурсів між органами управління різного рівня.

Варто зазначити особисту зацікавленість дослідниці предметною стороною наукового пошуку, оскільки вона займається питаннями здійснення публічних закупівель, і спираючись на власний досвід та дослідженні зарубіжного досвіду напрацювала практико-орієнтовані рекомендації, які були успішно апробовані в практичній діяльності Державного підприємства «Державний науково-дослідний та проектно-вишукувальний інститут «НДІПРОЕКТРЕКОНСТРУКЦІЯ», Консорціуму «Україна-андасат-Ізраїль», Громадської Спілки «Міждержавна гільдія інженерів консультантів».

6. Оцінка ідентичності анотації та основних положень дисертації. Анотація репрезентує логіку структурної організації наукового дослідження та виступає релевантним і концептуально виваженим відображенням змісту дисертаційної праці. Проведений аналіз анотації, поданої у дисертаційному дослідженні Л.М. Пархоменко, засвідчує її повну кореляцію з основним текстом роботи, зокрема з провідними розділами та ключовими концептуальними положеннями, що адекватно інтерпретують предметно-змістові характеристики, цілі, висновки й результати наукового пошуку. У тексті анотації послідовно та системно відображено мету, об'єкт і предмет дослідження, використані методологічні підходи, наукову новизну, теоретичну значущість, прикладну

цінність та підсумкові результати, а також узагальнення сформульованих висновків, що цілком відповідає регламентованим чинними нормативно-правовими актами вимогам до оформлення дисертаційних робіт.

Варто акцентувати, що анотація коректно інтегрує як теоретико-методологічні, так і прикладні аспекти дослідження, забезпечуючи формування цілісного уявлення про концептуальну й практичну сутність наукового доробку здобувача. Внутрішня узгодженість між анотацією та структурними компонентами дисертації засвідчує високий рівень наукової відповідальності автора, його здатність до системного представлення результатів та уміння лаконічно, проте змістовно репрезентувати основні досягнення дослідницької діяльності.

7. Відсутність (наявність) порушення академічної доброчесності. За результатами ґрунтовного вивчення рукопису дисертаційної роботи та опублікованих наукових праць авторки, а також аналізу наданого автором звіту щодо перевірки тексту рукопису порушень академічної доброчесності не було встановлено. Використанні здобувачкою окремі ідеї, результати і тексти інших авторів мають посилання на відповідне джерело.

8. Дискусійні положення та зауваження щодо змісту дисертації. Попри високий науковий рівень, цілісність викладу та аргументованість висновків, у дисертації залишаються аспекти, які потребують більшої деталізації та подальшого розвитку.

1. На стор. 187 авторка послуговується статистичними даними щодо публічних закупівель, однак охоплений період є відносно коротким. Це суттєво обмежує можливість виявлення довготривалих тенденцій, структурних зрушень та циклічних закономірностей у сфері закупівель. Хоча такі дані можуть бути корисними для аналізу поточного стану, вони не забезпечують достатньої надійності для виявлення системних невідповідностей або формування обґрунтованих прогнозів. Доцільним було б розширити часовий проміжок аналізу та залучити динамічні показники за кілька бюджетних періодів.

2. Дискусійним є твердження дисертантки, представлене на стор. 193-194 щодо впровадження акредитації постачальників послуг, як основного механізму підвищення ефективності та прозорості публічних закупівель у сфері інжинірингу та консалтингу. Хоча акредитація може бути корисним інструментом для попереднього відсіву ненадійних виконавців, її запровадження може створити ризики надмірної формалізації доступу до ринку, призвести до витіснення інноваційних або новостворених компаній, які не відповідають усталеним, а іноді—застарілим критеріям. Важливо враховувати баланс між якістю, відкритістю ринку та стимулюванням конкуренції.

3. На стор. 168–174, здобувачкою окреслено загальні аспекти цифрових трансформацій у сфері публічних закупівель. Водночас дослідження потребує розширення у напрямі аналізу впливу електронних платформ саме на ефективність закупівель інжинірингових та консалтингових послуг у будівництві. Такий підхід дозволив би глибше розкрити специфіку застосування цифрових інструментів у вузькоспеціалізованих сегментах ринку, а також оцінити їх роль у забезпеченні прозорості, конкуренції та якості технічного супроводження інфраструктурних проєктів.

4. Частина рекомендацій щодо адаптації європейських стандартів у сфері

закупівель інжинірингових та консалтингових послуг сформульована досить узагальнено. Відсутність конкретизації інструментів імплементації ускладнює практичне застосування запропонованих положень. Доцільно було б деталізувати механізми поступової адаптації – з урахуванням правових, інституційних та процедурних особливостей української системи закупівель.

Усі вищенаведені зауваження не мають принципового характеру, носять уточнювальний зміст і можуть бути враховані авторкою у межах подальших досліджень за обраним науковим напрямом.

9. Загальний висновок та оцінка дисертації. Дисертаційне дослідження Пархоменко Людмили Миколаївни на тему: “Трансформація державного регулювання закупівель інжинірингових та консалтингових послуг у будівництві” є завершеним, комплексним, теоретично обґрунтованим дослідженням, що вирізняється актуальністю, концептуальною глибиною та прикладною значущістю.

Дисертаційна робота за актуальністю, практичною цінністю та науковою новизною повністю відповідає вимогам чинного законодавства України, що передбачені в пп.6–9 “Порядку присудження ступеня доктора філософії та скасування рішення разової спеціалізованої вченої ради закладу вищої освіти, наукової установи про присудження ступеня доктора філософії”, затвердженого Постановою Кабінету Міністрів України від 12 січня 2022 р. № 44, а також наказу Міністерства освіти і науки України № 40 від 12 січня 2017 року “Про затвердження вимог до оформлення дисертації” (із змінами).

Враховуючи зазначене, автор дисертації – Пархоменко Людмила Миколаївна заслуговує на присудження їй ступеня доктора філософії з галузі знань 28 “Публічне управління та адміністрування” за спеціальністю 281 “Публічне управління та адміністрування”.

Офіційний опонент:

доктор наук з державного управління, професор, завідувач кафедри публічного управління та регіоналістики Національного університету “Одеська політехніка”

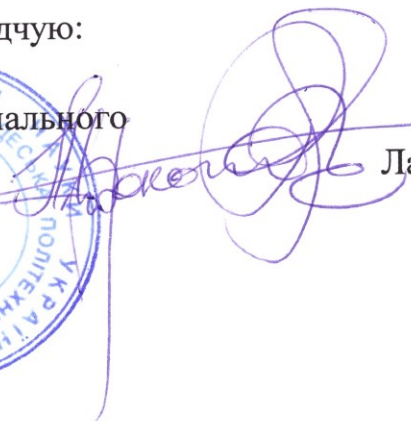
Микола МИКОЛАЙЧУК

Підпис МИКОЛАЙЧУКА М.М. засвідчую:

вчений секретар Вченої ради Національного університету «Одеська політехніка»

2025 р.

Лада ПРОКОПОВИЧ